

6

PIE JŪRAS

Temati

- Transporta līdzekļi
- Dienu nosaukumi
- Pulksteņa laiki
- Ceļojumi
- Jūrmala—pilsēta uz viļņa

Gramatika, valodas lietojums

- Darbības vārdu tagadne (*braukt, nākt, iet*)
- Darbības vārdi ar līdzskaņu mijū (*gulēt, sēdēt, sacīt*)
- Pavēles izteiksme
- Prievārdi

Ievas

Kas ir Jūrmala? Bet kas — jūrmala?
Meklējiet Jūrmalu Latvijas kartē! Kur
atrodas Jūrmala? Kāpēc pilsētu tā
sauc?

Meklējiet Jūrmalas pilsētas plānu! Kā
sauc pilsētas daļas?
Ko nozīmē „Dzintari”?

Teksti un uzdevumi

Braucam uz Jūrmalu!

Ieva: Vai tu jau zini? Rīt mums nav lekciju.

Ilze: Kāpēc?

Ieva: Vēstures profesore ir slima, bet Bērziņš brauc uz konferenci Viļnā.

Ilze: Forši. Rīt piektdiena, tas nozīmē — gara nedēļas nogale. Vai tev ir kādi plāni?

Ieva: Es gribu braukt uz Dubultiem, apciemot papu un Daci un staigāt pa jūrmalu. Ja
gribi — brauc līdz!

Ilze: Paldies, ļoti labprāt. Laiks vēl ir silts un jauks. Ar ko tu gribi braukt — ar vilcienu
vai ar mikriņu?

Ieva: Ar vilcienu. Man nepatīk mikriņi, tie vienmēr brauc tik ātri.

Ilze: Cikos ir vilciens?

Ieva: Nezinu, bet uz Jūrmalu vilcieni iet bieži. Varam piezvanīt un pajautāt. Cikos
gribi braukt?

Ilze: Varbūt desmitos vai vēlāk...

Ieva: Jā, es arī gribu gulēt līdz deviņiem.

mikriņš = mikroautobuss

Kāpēc Ieva un Ilzei rīt nav lekciju?

Kas dzīvo Dubultos?

Kāpēc Ieva negrib braukt ar mikroautobusu?

Kad Ieva grib braukt uz Dubultiem?

Cikos Ilze grib braukt uz Dubultiem?

Kas šodien par dienu?

Ar ko? Ar ko kopā?

Ar ko tu runā? Es runāju ar Ilzi.

Ar ko mēs braucam? Mēs braucam ar autobusu.

Ar ko kopā Ieva brauc? Ieva brauc kopā ar Ilzi.

Nedēļas dienas

Pirmdiena

Otrdiена

Trešdiena

Ceturtdiena

Piektdiena

Sestdiena

Svētdiena

staigāt, iet, braukt, nākt

staigāt (viņš staigā) — iet kājām

Es staigāju pa parku.

Viņš katru dienu staigā, jo staigāt ir veselīgi.

iet

Bērns iet skolā. Mēs ejam uz lekcijām.

Vai jūs jau ejat gulēt?

Vilciens iet bieži.

Kuģis uz Jūrmalu iet tikai vasarā.

Vai tavs pulkstenis iet pareizi?

braukt (ar transporta līdzekli, piem., ar automašīnu, vilcienu, kuģi)
Es braucu uz mājām.
Viņš brauc ar autobusu.

nākt

Vai tu nāc pie manis ciemos?

Nāciet iekšā!

Vilciens nāk!

Darbības vārds (verbs): tagadne

	staigā-t	brauk-t	ie-t	nāk-t
es	staigā-j-u	brauc-u	ej-u	nāk-u
tu	staigā	brauc	ej	nāc
viņš, viņa, viņi, viņas	staigā	brauc	iet	nāk
mēs	staigā-j-am	brauc-am	ej-am	nāk-am
jūs	staigā-j-at	brauc-at	ej-at	nāk-at

6.1. Stāstiet! Ar ko var braukt?

mašīna, trolejbuss, tramvajs, lidmašīna, motocikls, divritenis (velosipēds)...

Ar ko var braukt pa pilsētu? Ar mašīnu, ar trolejbusu...

Ar ko var braukt no Rīgas uz Berlīni?

Ar ko var braukt no Rīgas uz Majoriem?

Ar ko var braukt no Rīgas uz Helsinkiem?

Ar ko nevar braukt no Rīgas uz Nujorku?

5.2. Stāstiet un uzrakstiet!

Celš uz Jūrmalu (no vietas, kur jūs tagad esat).

Piemērs. Vispirms es eju uz tramvaja pieturu. Es braucu ar tramvaju uz staciju. No stacijas es braucu ar vilcienu uz... No... es lidoju uz Rīgu. No Rīgas...

Izdomājiet vairākus maršrutus!

Cikos iet vilciens?

ievā zvana informācijas dienestam.

Līga: 1188. Līga klausās.

Ieva: Labdien. Sakiet, lūdzu, cikos pēc desmitiem iet vilciens uz Dubultiem?

Līga: No rīta vai vakarā?

Ieva: No rīta.

Līga: Darbdienās?

Ieva: Jā, rīt.

Līga: No Rīgas Ļeņčentrālās stacijas?

Ieva: Jā.

Līga: Lūdzu, vilcieni ir 10.12 un 10.47. Tālāk arī?

Ieva: 10.12 un 10.47. Paldies, ar to pietiek. Visu labu.

Līga: Visu labu!

5.3. Klausieties dialogu vēlreiz! Rakstiet pulksteņa laikus ar vārdiem!

Vilcieni ir _____ (10.12)

un _____ (10.47)

Cik ir pulkstenis? Tagad ir desmit.

Cikos iet vilciens? Vilciens iet desmitos.

Līdz cikiem mēs varam gulēt? Mēs guļam līdz desmitiem.

Mēs braucam pēc desmitiem. Es guļu no desmitiem līdz sešiem.

Cik? Cikos? No cikiem līdz cikiem? Pēc cikiem?

	1:00	2:00	3:00	4:00	10:00	12:00
tagad ir	viens	divi	trīs	četri	desmit	divpadsmit
vilciens iet	vienos	divos	trijos	četros	desmitos	divpadsmitos
līdz/no/pēc	vieniem	diviem	trim	četriem	desmitiem	divpadsmitiem
	1:30	2:30	3:30	4:30		
tagad ir	pusdivi	pustrīs	pusčetri	puspieci		
vilciens iet	pusdivos	pustrijos	pusčetros	puspiecos		
līdz/no/pēc	pusdiviem	pustrijiem	pusčetriem	puspieciem		

6.4. Atbildiet uz jautājumiem! Jautājet citiem!

Cik tagad ir pulkstenis?

Cik Varšavā ir pulkstenis, kad Londonā ir divpadsmit?

Cik Maskavā ir pulkstenis, kad Berlīnē ir trīs?

Cik Helsinkos ir pulkstenis, kad Viļnā ir deviņi?

Cik pie mums ir pulkstenis, kad Rīgā ir septiņi?

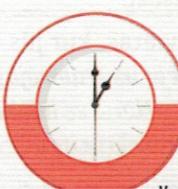
Cikos jūs no rīta ejat uz universitāti?

Cikos jūs parasti ejat gulēt?

Cikos jūs sestdienās ejat gulēt?

Līdz cikiem jūs svētdienās guļat?

Cikos mums ir lekcija? No cikiem līdz cikiem?

Varšava

Londona

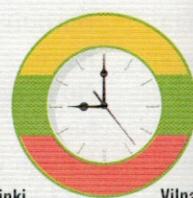
Maskava

Berlīne

Helsinki

Viļna

6.5. Ierakstiet!

Lekcijas ir 90 minūtes garas. Šodien mums ir trīs lekcijas: no desmitiem līdz _____,

no _____ līdz pusētriem un no četriem līdz _____.

Parasti es guļu septiņas stundas: no _____ līdz _____. Nedēļas nogalē
es guļu _____ stundas: no _____ līdz _____.

Kur?

Kur jūs dzīvojat?

Es dzīvoju Rīgā.

No kurienes?

No kurienes jūs esat?

Es esmu no Latvijas.

Uz kurieni?

Uz kurieni jūs gribat braukt?

Es gribu braukt uz Turciju.

uz, pa, ar...

vienskaitlī: +akuzatīvs

Viņš brauc **uz** svarīgu konferenci.

Viņa brauc **uz** Jūrmalu.

Daudz cilvēku staigā **pa** šo ielu.

Ilze brauc **uz** Jūrmalu kopā **ar** levu.

Es gribu runāt **ar** tevi.

pie, no, bez...

vienskaitlī: +genitīvs

Viņa dzīvo **pie** mamma.

Viņš dzīvo **pie** tēva.

Jānis dzīvo **pie** manis.

leva **ir no** Liepājas.

Bez tevis es nebraucu!

daudzskaitlī: +datīvs

Viņi brauc **uz** visām svarīgām konferencēm.

Viņi brauc **uz** Dubultiem.

Viņai patīk naktī staigāt **pa** tukšām ielām.

Vai Toms un Jānis brauc kopā **ar** meitenēm?

Viņi nerunā **ar** mums.

daudzskaitlī: +datīvs

Viņi dzīvo **pie** vecākiem.

Vai Jānis tagad **ir pie** jums?

Timo **ir no** Helsinkiem.

Kāpēc jūs braucat **bez** mums?

Prepozīcijas (prievārdi) un locijumi

	Vienskaitlis (singulāris)		Daudzskaitlis (plurālis)
	Akuzatīvs	Genitīvs	Datīvs
pa	+		+
ar	+		+
par	+		+
gar	+		+
caur	+		+
starp	+		+
uz	+		+
pie		+	+
no		+	+
bez		+	+
pēc		+	+
pirms		+	+
ārpus		+	+

6.6. Ievietojiet prievārdus!

no, pie, bez, ar, uz

Paraugs. Šī dāvana ir no Toma.

- Kā jums garšo kafija — _____ cukuru vai _____ cukura?
- Brauciet _____ Latviju, ja jūs gribat runāt _____ latviešiem!
- _____ tevi nekad nav garlaicīgi.
- _____ tevis vienmēr ir tik jauki.
- Nāc ciemos _____ manis!
- Man nepatīk braukt _____ tramvaju.
- _____ Varšavas _____ Rīgu nevar braukt ar kuģi.

2 x uz

Ilze un leva sēž **uz** gultas (jo nav krēslu).

leva brauc **uz** Jūrmalu.

6.7. Klausieties dialogu ceļojumu birojā! Atbildiet uz jautājumiem!

Uz kurieni vēlas braukt klients?

Vai tas ir **tālu**? Kā domā viņš, kā domājat jūs?

Vai viņš ir vecs vai jauns? Cik viņam var būt gadu?

Ar kuru transporta līdzekli viņš negrib braukt?

Ar ko viņš labprāt brauc?

Kādus maršrutus viņam piedāvā biroja darbinieks?

tālu un **tuvu**
Vai Stokholma ir **tālu**?
Vai Stokholma ir **tālu** no Rīgas?
Vai autoosta ir **tuvu**?
Autoosta ir **tuvu** stacijai.

Jūrmala ir pilsēta, kas patīk visiem—jauniem un veciem, bērniem un pieaugušajiem. Jo te katrs var atrast to, ko meklē—dabas klusumu vai jautru kompāniju.

Brauciet uz Jūrmalu, ...

ja jūs meklējat skaistu dabu un romantiku! Jūra, kāpas, baltas smiltis, priežu mežs... Jūrmalas pludmale ir 32 kilometrus garal! Staigājiet gar jūru, cik tālu gribat, elpojet jūras gaisu un aizmirstiet par stresu. Tas ir tik veselīgi! Bet vakarā vērojiet pasakainus saulrietus—kopā ar mīlu cilvēku...

Brauciet uz Jūrmalu, ...

ja jums patīk atpūsties aktīvi! Sportiskiem cilvēkiem Jūrmala piedāvā daudz iespēju. Protams, var peldēties jūrā, bet tas jau nav viss! Brauciet ar savu jahtu vai iznomājiet ūdensvelosipēdu! Mēģiniet kaitsēringu, ko piedāvā Pumpuru pludmalē, spēlējiet volejbolu vai basketbolu Dzintaros un Dubultos! Pavadiet laiku tenisa kortos Lielupē! Ja vakarā vēl neesat noguris, dejojiet līdz rītam vienā no daudzajiem naktsklubiem un diskotēkām!

Brauciet uz Jūrmalu, ...

ja jūs interesē arhitektūra un kultūra! Jūrmalas gadsimtu vecās koka vasarnīcas ir unikālas. Vienā no tām ir Raiņa un Aspazijas muzejs. Apmeklējiet koncertu Dzintaru koncertzālē, vai nāciet uz festivālu „Jaunais vilnis”!

Jūrmala—tā ir atpūta katrai gaumei! Nāciet un baudiet!

Mēs jūs gaidām!

Kas ir Jūrmalā?

Ko var darīt Jūrmalā?

Kāpēc Jūrmalā var aizmirst par stresu?

Vai jūs gribat braukt uz Jūrmalu?

Ko jūs tur gribat darīt? Ko jūs negribat darīt?

6.8. Ierakstiet! Kas ir Jūrmalā?

Bulduri, Dubulti, Dzintari, Lielupe, Majori, Pumpuri

Paraugs. Livu akvaparks ir Bulduros.

Kaitsērfings ir _____.

Tenisu korti ir _____.

Diskotēkas ir _____.

Volejbols ir _____.

Raiņa un Aspazijas muzejs ir _____.

Koncertzāle ir _____.

6.9. Meklējet tekstā atbilstošos darbības vārdus! Rakstiet tos nenoteiksmē!

Ko var darīt Jūrmalā? Jūrmalā var...

staigāt _____ gar jūru

_____ jūras gaisu

_____ par stresu

_____ pasakainus saulrietus

_____ ar jahtu

_____ ūdensvelosipēdu

_____ pludmales volejbolu

_____ laiku tenisa kortos

_____ diskotēkā

_____ koncertu

_____ dzīvi!

6.10. Meklējet teikuma turpinājumu!

1. Ja jūs gribat ceļot ātri,
2. Ja jums patīk jūra,
3. Ja jums ir bail no lidošanas,
4. Ja jums nav naudas biletēi,
5. Ja jūs gribat redzēt vairāk no Latvijas,
6. Ja jūs esat sportisks un mīlat dabu,
7. Ja jums nepatīk ceļot vienam pašam,

- a) ceļojiet ar autobusu.
- b) brauciet ar velosipēdu.
- c) lidojiet ar lidmašīnu.
- d) nemiет draugu līdzi.
- e) brauciet ar kuģi uz Stokholmu.
- f) brauciet ar vilcienu.
- g) tad ejiet kājām!

Imperatīvs (pavēles izteiksme)

tu lido	>	lido!	lidojiet!
tu brauc	>	brauc!	brauciet!
tu nāc	>	nāc!	nāciet!
tu raksti	>	raksti!	rakstiet!
tu gulī	>	gulī!	guliet!
tu ej	>	ej!	ejiet!

6.11. Ierakstiet darbības vārdus pavēles izteiksmē! Kā mācīties valodu?

- To jūs darāt: _____ To jums saka pasniedzēja (un šīs grāmatas autorei!):
 Jūs lasāt tekstu. _____ *Lasiet tekstu!*
- Jūs runājat ar citiem studentiem. _____
- Jūs strādājat grupās. _____
- Jūs lasāt dialogus skaļi. _____
- Jūs rakstāt teikumus. _____
- Kad jūs kaut ko nesaprota, jūs jautājat. _____
- Jūs meklējat vārdus vārdnīcā. _____
- Brīvdienās jūs braucat uz Latviju. _____

Pārbaude

6.12. Ierakstiet prievārdus!

no, uz, caur, starp, gar, pa, pie

Vai tev arī patīk staigāt _____ Vecrīgu?

Nē, man labāk patīk staigāt _____ jūru!

Jūrmala ir pilsēta _____ Baltijas jūras.

Pilsēta atrodas _____ jūru un Lielupi.

Mēs braucam _____ Rīgas _____ Helsinkiem _____ Tallinu.

6.13. Rakstiet par kādu ceļojumu, ko jūs plānojat!

Uz kurieni jūs gribat braukt? Ar kuru transporta līdzekli? Cik ilgi?

6.14. Padomājiet, ko tūrists var darīt jūsu pilsētā!

Uzrakstiet ieteikumus tūristiem, kas saka:

Mani interesē pilsētas vēsture;

Es esmu sportisks cilvēks;

Man patīk teātris un labas filmas;

Es gribu atpūsties un elpot svaigu gaisu;

Es meklēju jaunu kompāniju.

Katram tūristam uzrakstiet vairākus ieteikumus. Lietojiet imperatīvu!

Paraugs. *Apmeklējiet pilsētas muzeju! Ejiet uz kino!*

Vārdi un frāzes

līdz cikiem?	dzintars
(kam) bail no (+gen.)	elpot (elpo, elpoja)
informācijas dienests	festivāls
braukt ar vilcienu	gadsimts
no rīta	gaiss
aiziet (aiziet, aizgāja) ← iet	gar (+akuz.)
aizmirst (aizmirst, aizmirsa)	gaume
aktīvs, aktīva	grupa
apkārt (+dat.)	gulēt (guļ, gulēja)
apmeklēt (apmeklē, apmeklēja)	iespēja
apmēram	iespējams, iespējama
ar (+akuz.)	ilgi adv.
arhitektūra	ilgt (ilgst, ilga) <i>parasti 3. pers.</i>
atlaide	iznomāt (iznomā, iznomāja)
atpūties (atpūšas, atpūtās): tu atpūties	jahta
atpūta	jautrs, jautra
atrast (atrod, atrada)	jūra
atšķirība	jūrasslimība
autobuss	jūrmala
automašīna	kaitserfings
autoosta	kāja
balts, balta	kājām adv.
basketbols	kāpa
baudīt (bauda, baudīja)	karte
bez (+gen.)	kilometrs
biļete	klients; kliente
brauciens	klusums
caur (+akuz.)	kļūt (kļūst, kļuva)
ceļojums: ceļojumu birojs	koks: koka māja
ceļot (ceļo, ceļoja)	kompānija
ceļš	koncerts
centrāls, centrāla	koncertzāle
ceturtdiena	konference
cikos	korts
daba	kuģis
daļa	laiva
darbadiena	lidmašīna
darbinieks; darbiniece	lidošana
dators	lidot (lido, lidoja)
derēt (der, derēja)	līdzeklis
dialogs	līdzi (+dat.): brauc līdzi!
diemžēl	maršruts
dienests	mašīna
diskotēka	mēgināt (mēģina, mēģināja)
divritenis	mežs
	mikroautobuss; mikriņš sar.

motocikls	sestdiena
muzejs	silts, silta
nākamais, nākamā, nākamie, nākamās	skaļš, skaļa
nakts s., dsk. nom. naktis, dsk. ģen. nakšu	skola
naktsklubs	slims, slimta
nauda	smiltis s., tikai dsk., ģen. smilšu
nedēļa: nedēļas nogale	spēlēt (spēlē, spēlēja)
nekad	sportisks, sportiska
nemaz	stacija
no (+ ģen.): no rīta	staigāt (staigā, staigāja)
nogale: nedēļas nogale	starp (+akuz.)
noguris, nogurusi, noguruši, nogurušas	stress
ņemt (ņem, ņēma)	svētdiena
otrdiena	tālāk
pa (+ akuz.): pa jūrmalu, pa pilsētu	teikums
pajautāt (pajautā, pajautāja) ← jautāt	teniss
pasakains, pasakaina	tramvajs
pasniedzējs; pasniedzēja	transports: transporta līdzeklis
paspēt (paspēj, paspēja)	trešdiena
patiešām	trolejbuss
pavadīt (pavada, pavadīja): pavadīt laiku	tukšs, tukša
pavisam	Turcija
pēc (+ ģen.)	tuvu
peldēties (peldas, peldējās)	ūdensvelosipēds
pensionārs; pensionāre	unikāls, unikāla
piektdiena	vairāk
pienākt (pienāk, pienāca) ← nākt	vārdnīca
pietura	vasara
pirms (+ ģen.)	vasarnīca
pludmale	vēlēties (vēlas, vēlējās): jūs vēlaties
prāmis	velosipēds
priede	vērot (vēro, vēroja)
pulkstenis	veselīgs, veselīga
rīts	vilciens
romantika	vilnis
sacīt (saka, sacīja)	volejbols
saulriets	